Vastaus valtuustoaloitteeseen / Ilotulitteiden käyttörajoitusten selvittäminen turvallisen sekä luontoarvot ja ympäristön huomioivan käytön takaamiseksi Kokkolassa

Kaupunginvaltuusto 21.09.2026 § 67

Valtuutettu Leinonen esitti Vasemmiston valtuustoryhmän valtuustoaloitteen:

” Ilotulitteiden käyttö aiheuttaa vuosittain merkittäviä haittoja ihmisten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille ja ympäristölle. Kokkolassa on laajoja, herkkiä luontoalueita sekä tiiviitä asutusalueita, joissa ilotulituksesta koituvat riskit ovat erityisen suuria. Nykyinen käytäntö, jossa kuluttajailotulitteita voidaan ampua uudenvuodenaattona ja Venetsialaisina ilman ennakkoilmoitusta, aiheuttaa toistuvasti järjestyshäiriöitä, silmävammoja ja muita loukkaantumisia, eläinten stressaantumista sekä roskaantumista.

Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 92 § antaa pelastusviranomaiselle mahdollisuuden kieltää ilotulitteiden käytön alueilla, joilla siitä aiheutuu erityistä vaaraa. Kunta voi puolestaan asettaa ehtoja omistamiensa maa-alueiden käytölle. Suomessa on jo käytössä erilaisia paikallisia ratkaisuja: esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla ja Päijät-Hämeessä ilotulituksesta edellytetään ennakkoilmoitusta, ja Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella on määritelty ilotulitteiden käyttöön soveltumattomia alueita, kuten Vaasan keskusta, Vaskiluoto ja Palosaari.

Myös Kokkolassa olisi hyvä selvittää, mahdollisia paikallisia ilotulitusrajoituksia tiiviisti rakennetuilla ja kulttuurihistoriallisesti arvokkailla alueilla. Lisäksi tulee arvioida, tulisiko Tankar, merkittävänä luonto- ja linnustokohteena sekä Natura 2000 -alueena, rajata ilotulitteista vapaaksi alueeksi. Tutkimuksissa ilotulitusten on todettu häiritsevän myös lokkeja ja muita vesilintuja, muun muassa lisäämällä yöaikaista lentämistä ja poistumista levähdyspaikoilta.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että
Kokkolan kaupunki käynnistää yhdessä Keski-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ja tarvittaessa ympäristöviranomaisten kanssa selvityksen siitä, millä perusteilla Kokkolaan voidaan määritellä ilotulitteiden käyttöön kiellettyjä tai rajoitettuja alueita.

Selvityksessä tulee tarkastella erityisesti:
- **Kokkolan keskustaa ja Neristania** tiiviin rakennetun ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön vuoksi;
- **Tankaria** Natura 2000 -alueena sekä sen merkittävän linnuston ja muiden luontoarvojen vuoksi;
- muita luonnonsuojelu- ja erityisen herkkiä alueita;

- sekä muita alueita, joilla ilotulitteiden käyttö voi aiheuttaa erityistä vaaraa tai haittaa.

Samalla tulee selvittää mahdollisuudet siirtyä Kokkolassa yksityisten ilotulitusten ennakkoilmoitus- tai lupamenettelyyn sekä kaupungin omien maa-alueiden käyttöä koskevat rajoitukset.

Tavoitteena on, että Kokkolassa tunnistetaan ne alueet, joilla ilotulitteiden käyttö ei turvallisuuden, asutuksen, kulttuuriympäristön tai luontoarvojen vuoksi ole tarkoituksenmukaista, ja että kaupunki toimii aktiivisesti tarvittavien paikallisten rajoitusten edistämiseksi. Haluamme että Kokkola on turvallinen, eläinystävällinen ja luontoa kunnioittava kaupunki myös vuodenvaihteen ja venetsialaisten juhlallisuuksien aikana.”

Liite A Allekirjoitettu valtuustoaloite

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti merkitä aloitteen pöytäkirjaansa ja saattaa sen kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Kaupunkirakennelautakunta 21.10.2026 § 151

Valmistelijat työsuojelupäällikkö Tapio Hakala, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Terho Taarna, kaupunkiympäristöjohtaja Nina Kujala

Ilotulitteiden käytöstä muuna aikoina kuin uudenvuodenvaiheessa tulee kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 91 §:n ja valtioneuvoston asetuksen räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015) 63 §:n mukaan ilmoittaa etukäteen pelastusviranomaiselle viimeistään viisi (5) vuorokautta ennen ilotulitteiden käyttämistä. Pelastusviranomaisen tulee tehdä asiasta kirjallinen päätös, joka toimitetaan ilmoittajalle. Pelastusviranomainen voi asettaa toiminnalle turvallisuuden kannalta tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia tai kieltää käytön.

Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 92 § mahdollistaa sen, että pelastusviranomainen voi sallia tiettyinä aikoina tai tietyissä paikoissa ilotulitteiden käytön ilman pelastusviranomaiselle tehtävää ilmoitusta. Ilotulitteiden käytöstä ei tarvitse ilmoittaa uudenvuodenaaton kello 18.00 ja uudenvuodenpäivän kello 02.00 välisenä aikana. Ilotulitteiden käyttö on kuitenkin kielletty Ilmatieteen laitoksen antaman metsä- tai ruohikkopalovaroituksen sekä kovan tuulen aikana.

Ilotulitteiden käytöstä ja ilmoitusmenettelystä julkaistaan kuulutus alueen virallisissa lehdissä sekä pelastuslaitoksen verkkosivuilla. Lisäksi tiedot toimitetaan ilotulitteiden myyntipisteisiin ennen myynnin aloittamista.

Ilotulitusnäytöksen järjestämisestä on ilmoitettava poliisille ennen näytöksen järjestämistä poliisilaitoksen verkkosivuilla olevalla

lomakkeella (390/2005, 97 §). Poliisi pyytää asiasta lausunnon pelastuslaitokselta. Ilotulitusnäytöksen järjestäjän on lisäksi tehtävä ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (390/2005, 94 §). Näytöksen järjestämiseen ei saa ryhtyä ennen kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on arvioinut vaatimusten täyttyvän.

Tapahtumaa varten on laadittava pelastussuunnitelma pelastuslain (379/2011) 16 §:n sekä valtioneuvoston pelastustoimesta annetun asetuksen (407/2011) 3 §:n mukaisesti.

Pelastuslaitoksilla on oikeus päättää alueista, joissa ilotulitteiden ja muiden pyroteknisten tuotteiden käyttö on kielletty vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 92 § perusteella. Ilotulitteiden ja muiden pyroteknisten tuotteiden käytön rajoitus on yleensä voimassa sekä huvilakauden päättäjäisissä (Venetsialaiset) (elokuun viimeinen viikonloppu, 18-24 välisenä aikana) että uudenvuodenvaihteen aikana (31.12. klo 18:00 ja 1.1. klo 02:00 välisenä aikana) pelastuslaitoksen päättämällä alueella.

Ilotulitteiden käyttöä koskevat kieltoalueet eivät koske järjestettäviä tapahtumaturvallisuuden piiriin kuuluvia yleisötapahtumien ilotulitusnäytöksiä. Järjestettävistä ilotulitusnäytöksistä on tehtävä asianmukaiset ilmoitukset viranomaisille. Poliisi voi antaa erillisiä määräyksiä ja rajoituksia (390/2005 97 §).

Ilotulitekiellon ovat antaneet mm:

- Etelä Pohjanmaan pela (Seinäjoki) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kayttokielto-1
- Etelä-Karjalan pela (Lappeenranta) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kayton-rajaaminen-lappeenrannan-kaupungin-alueella-2023
- Itä-Uusimaan pela (Porvoo + Kilpilahti, Neste + Loviisan voimalaitos) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-ammuntakieltoalueet-laajenevat-ita-uudellamaalla-8.12.-alkaen
- Kainuun pelastuslaitos (Kajaani) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kaytto-kajaanin-keskustan-alueella-2025-2026
- Kanta-Hämeen pela (Hämeenlinna) https://www.facebook.com/kantahameenpelastuslaitos/posts/asetamme-h%C3%A4meenlinnan-keskustan-sek%C3%A4-h%C3%A4meen-historiallisen-linnan-alueille-toist/1125641629750549/
- Keski-Suomen pela (Jyväskylä) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kayttokielto-jyvaskylan-keskusta-alueella-2
- Lapin pela (Levi, Tornio, Kemi) https://pelastustoimi.fi/-/uudenvuoden-ilotulituskiellot-kaksoiskappale-2
- Pirkanmaan pela (Tampere) https://pelastustoimi.fi/-/ilotulitteiden-kaytto-vuodenvaihteessa-pirkanmaalla-kayttokieltoalue-laajenee
- Varsinais-Suomen pela (Turku, Raisio, Naantali, Parainen, Uusikaupunki, Salo) https://pelastustoimi.fi/-/varsinais-suomi-ilotulitusrajoitukset2025

Ilotulitteiden vaikutuksista eläimiin on nykyisin melko paljon tutkimustietoa, ja vaikutukset ovat yksi keskeisistä perusteista, joilla useat kunnat erityisesti Ruotsissa ja Suomessa ovat vähentäneet ilotulituksia tai rajoittaneet niiden käyttöä. Vuonna 2025 Swedish University of Agricultural Sciences julkaisi laajan katsauksen Fireworks and Animals, jossa ilotulitteiden todettiin aiheuttavan useille eläinlajeille: pelkoa, stressiä, käyttäytymismuutoksia ja hyvinvoinnin heikkenemistä. Vaikutuksia havaittiin lemmikkieläimissä, hevosissa, tuotantoeläimissä, luonnonvaraisissa eläimissä ja eläintarhaeläimissä. Eläinten hyvinvointi voi olla merkittävä taustaperuste, mutta Suomessa pelastusviranomaisen toimivalta ilotulitteiden kieltoalueissa perustuu ensisijaisesti turvallisuus- ja palovaaran arviointiin, ei eläinhaittoihin. Ruotsissa kuitenkin juuri eläinten hyvinvointi on ollut yksi keskeisistä syistä, joiden vuoksi monet kaupungit ja monet muut pohjoismaiset kaupungit, ovat siirtyneet valo-, laser- tai tuliesityksiin ilotulitusten sijasta.

Kaupungin keinot ilotulitteiden käytön rajoittamisessa ovat vain välillisiä ja rajallisia. Kaupunki voi vaikuttaa asiaan maanomistajana kieltämällä tai rajoittamalla käyttöä omistamillaan alueilla (puistot, torit, urheilukentät, rannat) käyttöehdoilla ja tapahtumaluvilla. Kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan antaa määräyksiä melun ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi, joita pelastusviranomainen soveltaa päätöksiä tehdessään. Kaupunki voi antaa lausunnon pelastuslaitokselle tai poliisille esim kulttuurihistoriallisista, eläinsuojelualueista, tapahtumista tai muista turvallisuusriskeistä. Kaupungin alueella järjestettävistä tapahtumista kaupunki antaa tapahtumaluvan, jolla voidaan antaa käyttöä koskevia ehtoja.

Ilotulitteiden käyttö taajama-alueella tulisi sallia ainoastaan ammattimaisissa ilotulitusnäytöksissä, jotka toteutetaan viranomaisvalvonnassa ja asianmukaisin turvallisuuskäytönnöin. Rakettien ampuminen ja paukkupommien käyttö yksityisiltä henkilöiltä taajama-alueella tulisi kieltää perustamalla kieltoalue kemikaaliturvallisuuslain 92§:n nojalla.

Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto

1. merkitsee tiedoksi aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet

2. katsoo aloitteen tulleen käsitellyksi

Päätös Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunginhallitus 26.10.2026 § 411

Kaupunginjohtaja Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto

1 merkitsee tiedoksi aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet

2 katsoo aloitteen tulleen käsitellyksi.

Käsittely Käsittelyn aikana jäsen Leinonen esitti, että asia palautetaan uuteen valmisteluun. Jäsenet Urpilainen, Timonen ja Haapasaari kannattivat esitystä.

Äänestys Suoritetussa äänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen sai 7 ääntä ja palautus sai 5 ääntä. Asian käsittelyä päätettiin jatkaa.

Liite A Äänestyslista

Käsittely Käsittelyn aikana ei tullut muita esityksiä.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunginvaltuusto 09.11.2026
39/00.01.06/2026

Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto päättää

1 merkitä tiedoksi aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet

2 katsoa aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös